

Notat

Frå: Fylkesrådmannen

Til: Hovudsamarbeidsutvalet

Kopi til:

Arbeidsmiljølova sine reglar for registrering av skader og sjukdommar

Fylkeshovudverneombodet (FHVO) har stilt spørsmål kring fylkeskommunen sin registrering av skader og sjukdommar i våre personalregistreringssystem. FHVO viser til reglane i arbeidsmiljølova sin [§ 5.1](#). Fylkesrådmannen svarar FHVO med dette notat til hovudsamarbeidsmøtet, då saka truleg har interesse for utvalet og for organisasjonen som heilskap.

Det er på det reine at vi ikkje har ei tilstrekkeleg registrering i eitt samla verktøy. Ei heller systematisk registrering av uhell/småskader som ikkje fører til sjukefråvær. Registreringskravet i § 5.1 (4) krev føring av statistikk over sjukefråvær og fråvær ved barns sjukdom etter nærmare retningsliner frå Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdlova § 25-2, første ledd. Her meiner vi fylkeskommunen har gode rutinar for føring og for framlegging av relevant statistikk for arbeidsmiljøutvala og hovudsamarbeidsutvalet. Vi har derimot ikkje eit godt eigna verktøy til å registrere alle personskadar og sjukdommar som skjer i samband med arbeidet internt i eige HMS system – uavhengig av om det medfører sjukefråvær eller ikkje.

I samband med arbeidet med å skape den nye fylkeskommunen har vi ut frå dette og gjennom relevante delprosjekt spelt inn at her er eit udekkta behov. Vi ønskjer å få på plass eit adekvat elektronisk verktøy for fullt ut å stette krava i gjeldande lovverk.

Bakgrunnen for lovkravet

Vi har gått inn i forarbeidet til lova og spesielt sett på odelstingsproposisjonen nr. 3 (1975-76), der det blir presisert at registreringsplikta også omfattar alle skader på person som skjer på arbeidsplassen og/eller i arbeidstida, uansett om skaden medfører sjukefråvær, likevel slik at heilt bagatellmessige skader som f.eks. skrubbsår og smårifter er unnateke.

Ot.prp. nr. 3 (1975-76) [s. 113](#) presiserer at registreringsplikten gjelder alle skader på person som skjer på arbeidsplassen og/eller i arbeidstiden, uansett om skaden medfører sykefravær, likevel slik at helt bagatellmessige skader som f.eks. skrubbsår og smårifter er unntatt. Registreringsplikten går således betydelig lenger enn varslingsplikten etter [§ 5-2](#). Om plikten til å registrere sykdom fremholder proposisjonen at alle sykdomstilfeller som antas å ha sin grunn i arbeidet eller forholdene på arbeidsplassen skal registreres. Plikten til å registrere gjelder ikke bare tilfeller hvor det er klar årsakssammenheng mellom arbeid og sykdom. Det er tilstrekkelig at det er indikasjoner på årsakssammenheng. Hensikten med registeret er primært at det skal være et hjelpemiddel ved kartlegging av helsefarlige forhold på arbeidsplassen, jf. kravene til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i [§ 3-1](#). Når det gjelder mindre skader og sykdommer, vil arbeidsgiveren i stor utstrekning være avhengig av at arbeidstakerne selv melder fra. Arbeidstakerne er derfor pålagt å melde slike skader og sykdommer, se [§ 2-3](#) annet ledd bokstav e. Lovforarbeidene forutsetter at alle skader og sykdommer som arbeidstakerne melder fra om, blir registrert, jf. Ot.prp. nr. 3 (1975-76) s. 113. Iht. Ot.prp. nr. 3 (1975-76) s. 113 må registeret for å kunne tjene sin hensikt, inneholde opplysninger om når og i hvilken forbindelse skaden er oppstått, en beskrivelse av skaden, antatt skadeårsak og eventuelle andre opplysninger av betydning. I Ot.prp. nr. 50 (1993-94) kap. IX pkt. 3.4 [s. 99](#) er det understreket at registreringsplikten også omfatter ulykker som skjer ved bruk av transportmidler i forbindelse med utførelsen av arbeidet.

Denne regelen har stått uendra sida den første arbeidsmiljølova kom i 1976. Føremålet, slik det er formulert i proposisjonen, er å dra kunnskap ut av dei registreringane verksemda gjer. Altså ei kartlegging av helserisiko i arbeidsmiljøet. Denne kunnskapen skal såleis bidra til rett risikovurdering og til å setje inn førebyggjande tiltak eller tiltak som reduserer konsekvensane av slike uhell.

Dette er sett i samanheng med krav til anna arbeidsmiljøkartlegging og risikovurdering, [jf. aml §3-1 \(2\) c og g](#) og i forskrift om systematisk HMS-arbeid, den såkalla [internkontrollforskrifta](#). Forskrifta er styrande for alle 8 HMS-lovene. I den seinare tid er supplerande kunnskap om helserisiko gjort tilgjengeleg for alle gjennom den forskingsbaserte satsinga til STAMI. Meir om det lenger nede.

Arbeidstilsynet skriv detaljert kva som skal registrerast på sine sider. <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/arbeidsgiver/registrere-skader-og-sykdom/#Hvaskalregistreres?> Dette vil vere med som kravspesifikasjon i Vestland fylkeskommune sitt nye HMS-system.

Arbeidstilsynet viser til at arbeidsgivar har plikt å registrere alle personskadar og sjukdommar som skjer i samband med arbeidet internt i eige HMS-system – uansett om det medfører sjukefråvær eller ikkje. Dette jf. Arbeidsmiljøloven § 5-1. Registeret skal være tilgjengeleg for arbeidstilsynet, verneombod, bedriftshelsetenesta og arbeidsmiljøutvalet.

Tilsynet viser til deira heimeside der regelen er omtalt: <https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/lover/arbeidsmiljøloven/5/5-2/>

Tilsynet har også ei eiga temaside om registrering av skader og sjukdom: <https://www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/arbeidsgiver/registrere-skader-og-sykdom/>

Generelt om kartlegging

Arbeidsmiljøkartlegging etter tradisjonelle metodar er gjerne sykliske og tidfesta. Det ein ikkje der kan fange opp av feil og manglar, vert overlate til avviksmeldingar. Dette verktøyet vil kunne brukast gjennom heile arbeidsåret på feil eller manglar ein ikkje sjølv kan rette opp. [Jf. aml § 2-3](#) om plikten for alle til å rette avvik/feil og manglar. Vidare føreset det at det er etablert ein tydeleg struktur for mottak av avviksmeldingar.

Kunnskapsbase

I dei seinare åra har risikovurdering som metode for arbeidsmiljøkartlegging vore styrka. For å få god kvalitet på slike vurderingar, er det vesentleg å kunne estimere kor hyppig potensielle uønska hendingar oppstår. Kor sannsynleg ei uønska hending er (målt i hyppigheit eller frekvens) vil vere ein av dei to viktigaste parametre i ei kvar risikovurdering. Konsekvens av det uønska er den andre parameteren. Storleiken på risiki vert vurdert etter formelen konsekvens x sansynlegheit.

Får å kunne seie noko objektivt om sansynlegheit er bransjekunnskap viktig. Slik forskingsbasert kunnskap er i dag å finne hjå [STAMI](#) (Statens arbeidsmiljø institutt). Dei har gjennom satsinga [NOA](#) (Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø) skaffa fram veldig god kunnskap på feltet. Deira data baserer seg på levekårsundersøkinga (sist 2016) og på data frå [SSB](#) (Statistisk sentralbyrå). NOA gir kvart tredje år ut ei [faktabok](#) som vi nytter som oppslagsverk. Faktaboka ble lansert av Arbeids- og sosialminister Anniken Haugli 1. juni 2018.

Konklusjon og svar til FHVO

Det er stadig eit behov for førebygging gjennom kunnskapsbaserte tiltak eller tilrettelegging av arbeidet. For ein stor organisasjon som Vestland fylkeskommune vil bli, skal vi hente ut relevant kunnskap frå eigne kartleggingar og registreringar, samt å gjere oss nytte av nasjonalt tilgjengelege data. Arbeidstilsynet skriv detaljert kva som skal registrerast på sine sider. Dette vil vere med som kravspesifikasjon for Vestland fylkeskommune sitt nye HMS-system.